

เปรียบเทียบการเมืองการปกครองของสหรัฐอเมริกากับ
ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนจีน
The Politics and Government Comparison between the United States and the
People's Republic of China

พระมหาธีรวิทย์ ธีรวัฒนเมธี (พันธ์ศรี)¹ ละองดาว ชาทองยศ² วีรณัฐ พรหมจักร³
Phramaha Teerawee Punsri, Laongdao Chatongyots, Weernuch Promjuk

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความวิชาการเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาข้อมูลทั่วไปของการเมืองการปกครองของ
ประเทศอเมริกา 2) เพื่อศึกษาข้อมูลทั่วไปของการเมืองการปกครองของประเทศจีน 3) เพื่อเปรียบเทียบ
การเมืองการปกครองของประเทศไทยกับประเทศจีน จากการศึกษาวิเคราะห์เปรียบเทียบทำให้ทราบว่า
ประเทศไทยมีระบอบการปกครองแบบสหพันธรัฐ (Federal Republic) แบ่งแยกอำนาจออกเป็น 3 ฝ่าย
ตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ ตรวจสอบและถ่วงดุลอำนาจซึ่งกันและกัน (check and balance) คือ บริหาร
นิติบัญญัติ และตุลาการ มุ่งมั่นดำเนินงานในหลักการ “อเมริกาต้องมาก่อน” (America First) ทั้งด้านการเมือง
เศรษฐกิจ การทหารและความมั่นคง โดยการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ฯ เสาหลัก คือ การปกป้องแผ่นดิน
ผลประโยชน์ รักษาสันติภาพและขยายอิทธิพลไปยังส่วนต่างๆ ของโลก

ประเทศจีน ยึดมั่นในหลักการ “หนึ่งประเทศสองระบบ” (One Country Two System) และ
“หลักการจีนเดียว” (One China Principle) ครอบคลุมทั้งทางด้านการเมือง ทหาร เศรษฐกิจ สังคม
เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม แนวทางการพัฒนา คือ พรรคคอมมิวนิสต์ยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง เน้น
วิทยาศาสตร์ นวัตกรรม เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โปร่งใส กระจายประโยชน์ ยืนหยัดสังคมนิยม ประชาชนเป็น
เจ้าของประเทศ ยึดมั่นในกฎหมาย กองทัพอยู่ภายใต้พรรคคอมมิวนิสต์จีน ยึดหยัดแนวคิดหนึ่งประเทศ สอง
ระบบ ร่วมสร้างสังคมโลกที่สันติและมีจุดหมายร่วมกัน และบังคับใช้วินัยพรรคอย่างเคร่งครัด

ประเทศอเมริกามีเป้าหมายทางการเมืองที่สำคัญ คือ ต้องการกลับไปเป็นผู้วางกฎเกณฑ์ต่างๆ ของ
โลก เป็นผู้นำในองค์กรระหว่างประเทศ ส่วนประเทศจีนไม่ได้พยายามผลักดันแนวคิดทางการเมืองไปสู่เวทีโลก
ผลักดันแนวทางการค้า เช่น เส้นทางสายไหม (one belt one road) การเสนอต้นแบบการลงทุนในโครงสร้าง

Received: 2022-10-02 Revised: 2022-10-13 Accepted: 2022-10-14

^{1 2} นักศึกษาหลักสูตรรัฐศาสตรดุษฎีบัณฑิต คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขต
ศรีล้านช้าง Doctor of Political Science students, Faculty of Social Sciences. Mahamakut Buddhist University
Srilanchang Campus. E-mail: laongdao.cha@student.mbu.ac.th

³ อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐศาสตรดุษฎีบัณฑิต คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขต
ศรีล้านช้าง Lecturer of the Doctor of Political Science program, Faculty of Social Sciences. Mahamakut
Buddhist University Srilanchang Campus. E-mail: laongdao.cha@student.mbu.ac.th

พื้นฐานต่างๆ สะพาน ท่าเรือ รถไฟความเร็วสูง และมีการรุกรายรวดเร็วในขณะนี้ คือ การขายวัคซีนต้านโควิด-19

คำสำคัญ (Keywords) : เปรียบเทียบ; การเมืองการปกครองประเทศสหรัฐอเมริกา;
การเมืองการปกครองประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน

Abstract

The objectives of this academic article were: 1. to study general information of the politics and government of the United States of America; 2. to study general information on the politics and government of China; and 3. to compare the politics and government of the United States of America and the People's Republic of China. From the comparative study, the United States has a federal ruling system (Federal Republic), with three power divisions, according to the constitutional provisions: the Executive, Legislative, and Judicial. Check and balance were used each other for weighing their authorities. They committed in a principle, "America First" in terms of politics, economy, military and security. By driving the strategy, the main pillars are to protect the land and interests; to maintain peace, and to expand the American influences on various parts of the world.

China adhered to the principles of "One Country Two Systems" and "One China Principle" covering political, military, economic, social, technological and environmental aspects. The development approach was that the Communist Party took the people at the center; emphasized on science, innovation, environmental friendliness, transparency, and distribution of benefits; and stood up socialism people owning the country by the law. The army was under the Communist Party of China. They upheld the concept of one country, two systems, for creating a peaceful global society with common goals, and strictly enforcing party disciplines.

America has important political goals: to be a world ruler again, and , to be an leader of the international organizations. China is not trying to push political ideas to the world stage, but to use trade approaches, such as the one belt one road, proposing investment models in various infrastructures, bridges, ports, high-speed rail. Also, there is a rapid advance now: the sale of COVID-19 vaccines.

Keywords: Comparison; politics and government of the United States of America;
politics and government of the People's Republic of China

บทนำ (Introduction)

ปัจจุบันโลกอยู่ท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงที่รุนแรงและซับซ้อน เป็นไปตามกระแสในยุคโลกาภิวัตน์ จึงทำให้มีการขับเคลื่อนในลักษณะที่มีความเชื่อมโยงถึงกัน และส่งผลกระทบถึงกันอย่างต่อเนื่องในหลากหลาย

มิติทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ทั้งยังทวีความรุนแรงจนอาจใช้พรมแดนเป็นเส้นแบ่งเขต (อารีย์ นัยพินิจ และคณะ, 2557: 1-11)

ประเทศมหาอำนาจจึงเป็นที่น่าจับตามอง และมีบทบาทบนเวทีโลกเป็นอย่างมาก รวมถึงการแข่งขันกันมีอิทธิพลกันในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิกมากขึ้น โดยเฉพาะระหว่างจีนและสหรัฐอเมริกา ซึ่งทั้งสองมหาอำนาจได้มีการดำเนินนโยบายในการบริหารประเทศที่แตกต่างกัน โดยในส่วนของรัฐบาลจีน (Xi Jinping, 2018) ภายใต้การนำของประธานาธิบดีนายสีจิ้นผิง ได้กำหนดแนวทางในการพัฒนาประเทศให้เป็นประเทศพัฒนาแล้วอย่างสมบูรณ์ ตามแนวคิดสังคมนิยมที่มีความทันสมัยอันมีเอกลักษณ์ในแบบของจีนสำหรับยุคใหม่ (Socialist Modernization) มีเป้าหมายให้บรรลุผลภายในปี 2050 ซึ่งถือเป็นการสานต่อความฝันของจีน (Chinese Dream of National Rejuvenation) โดยยึดมั่นในหลักการ “หนึ่งประเทศ สองระบบ” (One Country Two System) และ “หลักการจีนเดียว” (One China Principle) ครอบคลุมทั้งด้านการเมือง การทหาร เศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม ซึ่งแนวทางการพัฒนาประเทศดังกล่าว ประกอบด้วย 14 ประการ ได้แก่ (1) การนำของพรรคคอมมิวนิสต์ในทุกมิติ (2) พรรคคอมมิวนิสต์ต้องยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง (3) การปฏิรูปให้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น (4) ใช้แนวคิดการพัฒนาใหม่ที่เน้นวิทยาศาสตร์ นวัตกรรม เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมโปร่งใส และกระจายประโยชน์ (5) สังคมนิยมอันมีเอกลักษณ์แบบจีน ซึ่งมีประชาชนเป็นเจ้าของประเทศ (6) ปกครองจีนด้วยการยึดมั่นในกฎหมาย (7) ปลุกฝังค่านิยมสังคมนิยมอันมีเอกลักษณ์แบบจีน (8) การยกระดับชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนเป็นเป้าหมายของการพัฒนา (9) การพัฒนาต้องเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (10) เสริมสร้างความแข็งแกร่งทางการทหาร (11) กองทัพต้องอยู่ภายใต้พรรคคอมมิวนิสต์จีน (12) ยึดหยัดแนวคิดหนึ่งประเทศ สองระบบ และเดินหนัารวมชาติกับไต้หวันในอนาคต (13) ร่วมสร้างสังคมโลกที่สันติและมีจุดหมายร่วมกัน และ (14) บังคับใช้วินัยพรรคอย่างเคร่งครัด

ในขณะที่รัฐบาลอเมริกา (Donald J. Trump, 2017; 1-4) มีความมุ่งมั่นดำเนินงานในหลักการ “อเมริกาต้องมาก่อน” (America First) ทั้งทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ การทหาร และความมั่นคง โดยระบุแนวทางการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ฯ ประกอบด้วยเสาหลัก 4 ประการ ได้แก่ (1) การปกป้องแผ่นดิน (2) การปกป้องผลประโยชน์ (3) การรักษาสันติภาพและ (4) การขยายอิทธิพลไปยังส่วนต่างๆ ของโลก สำหรับความท้าทายที่กำลังเผชิญยุทธศาสตร์ฉบับนี้ได้แบ่งออกเป็น 3 ประเด็น อันได้แก่ (1) มหาอำนาจใหม่ของโลก เช่น จีน และรัสเซียที่กำลังพยายามจัดระเบียบโลกขึ้นมาใหม่ ทั้งทางด้านการทหารและเศรษฐกิจ ส่งผลกระทบต่อผลประโยชน์ของประเทศ (2) มีความกังวลกับอิหร่านและเกาหลีเหนือในการพยายามจัดหาอาวุธที่มีอำนาจการทำลายล้างสูง ทำให้ความมั่นคงโลกเกิดความสั่นคลอนได้ และ (3) ขบวนการก่อการร้ายและองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติต่างๆ

ดังจะเห็นได้ว่า ทิศทางในการบริหารประเทศของทั้งสองมหาอำนาจมีความแตกต่างกัน โดยในภาพรวมของจีนได้มุ่งเน้นการพัฒนาเศรษฐกิจทั้งภายในและนอกประเทศไปพร้อมกัน โดยมีการใช้นโยบายที่เปิดกว้างส่งเสริมการลงทุนไปยังตลาดโลกอย่างเต็มที่ ขณะที่อเมริกามุ่งเน้นการพัฒนาเศรษฐกิจภายในประเทศเป็นหลัก เพื่อรักษาผลประโยชน์ให้กับประชาชนอเมริกาก่อนเหนือสิ่งอื่นใด แต่ก็ไม่ได้ปฏิเสธที่จะทำงานร่วมกับประเทศพันธมิตร บนเงื่อนไขที่ว่าตราบไต่ที่ประเทศเหล่านั้นทำตามข้อตกลงที่เป็นประโยชน์กับอเมริกา อย่างไรก็ตาม การที่อเมริกา มุ่งที่จะรักษาผลประโยชน์จนเกินไป อาจทำให้ไม่สามารถเข้าไปมีส่วนร่วมมากนักในเวทีระหว่างประเทศ จึงอาจทำให้บทบาทของอเมริกาในเวทีโลกอ่อนแอลงได้

เนื้อหา (Content)

การเปรียบเทียบการเมืองการปกครองของประเทศสหรัฐอเมริกากับสาธารณรัฐประชาชนจีน

การเปรียบเทียบการเมืองการปกครองของประเทศอเมริกากับประเทศจีน ครั้งนี้เป็นการศึกษาเปรียบเทียบในมิติรูปแบบ ลักษณะทางการเมืองการปกครอง เพื่อให้เห็นความแตกต่างทั้งสองประเทศ

ระบอบการปกครองของประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน

พรรคคอมมิวนิสต์จะเป็นผู้กำหนดนโยบายทุกด้านให้รัฐบาลไปปฏิบัติ (รัฐบาลจึงไม่ใช่องค์กรกำหนดนโยบาย) โครงสร้างทางการเมืองที่สำคัญของจีน คือ 1) พรรคคอมมิวนิสต์จีน ประกอบด้วย สมัชชาพรรค คณะกรรมการกลาง คณะกรรมการทหารกลาง คณะกรรมการตรวจสอบวินัย คณะกรรมการกรมการเมือง คณะกรรมการประจำกรมการเมือง และเลขาธิการพรรค 2) สภาประชาชนแห่งชาติเป็นองค์กรสูงสุดในการใช้อำนาจ มาจากการเลือกตั้งของ สภาประชาชนระดับท้องถิ่นต่าง ๆ มีอำนาจทั้งด้านนิติบัญญัติ และการเลือกประธานาธิบดี รองประธานาธิบดี และนายกรัฐมนตรี 3) ประธานาธิบดี เป็นประมุขของประเทศ 4) คณะรัฐมนตรี เป็นองค์กรสูงสุดของประเทศ ซึ่งบริหารงานตามมติของสภาประชาชนแห่งชาติ 5) คณะกรรมการทหารกลาง ทำหน้าที่กำหนดนโยบายระดับสูงของกองทัพจีน 6) สภาที่ปรึกษาการเมืองประชาชนจีน เป็นองค์กรแนวร่วมที่ประกอบด้วยผู้แทนจากพรรค คอมมิวนิสต์จีน พรรคประชาธิปไตยต่าง ๆ ผู้แทนชนกลุ่มน้อย ตลอดจน ผู้รักชาติจากไต้หวัน ฮองกง มาเก๊า และชาวจีนโพ้นทะเล 7) ศาลประชาชน เป็นองค์กรสูงสุดในการพิพากษาและควบคุมตรวจสอบงานพิพากษาของศาล ระดับท้องถิ่น

จีนมีนโยบายภายในที่สำคัญ ดังนี้ 1.เน้นการปฏิรูปเศรษฐกิจและการเปิดประเทศเพื่อสร้างความเจริญรุ่งเรืองทางเศรษฐกิจ และกำหนดเป้าหมายให้ GDP เพิ่มขึ้นอีกเท่าตัว และทำให้จีนสร้างความกินดีอยู่ดี (เสี่ยวคัง) แก่คนจีนในระดับเดียวกับประเทศที่กำลังพัฒนาในระดับกลางภายในปี พ.ศ. 2563 (ค.ศ. 2020) ในขณะเดียวกัน จีนต้องแก้ไข ปัญหาความเหลื่อมล้ำของระดับการพัฒนาระหว่างภาคตะวันออกกับภาคตะวันตก อันอาจนำมาซึ่งปัญหา การเมือง สังคม ความแตกแยกของชนชาติที่รุนแรง จึงได้กำหนดให้พัฒนาภาคตะวันตกไปในเวลาเดียวกันด้วย 2.จีนเน้นการปฏิรูปทางการเมืองอย่างค่อยเป็นค่อยไป ในขณะเดียวกัน เพื่อลดกระแสกดดัน การเรียกร้องให้ปฏิรูปการเมืองซึ่งพรรคคอมมิวนิสต์จีนประเมินแล้วว่าไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ในระยะ 10 ปีข้างหน้า นายเจียง เจ๋อหมิน อดีตประธานาธิบดีจีน จึงได้เสนอหลักการ 3 ตัวแทนขึ้นมาและบรรจุลงไปในธรรมนูญของพรรค หลักการ 3 ตัวแทน จะสามารถลดแรงกดดันของกลุ่มนายทุนใหม่และนักวิชาการเรื่องปฏิรูปการเมืองได้โดยพรรคคอมมิวนิสต์เปิดกว้างให้คนเหล่านี้เข้าไปมีส่วนร่วมในพรรคและการบริหารประเทศได้ในระดับหนึ่ง ทั้งนี้ จีนได้เริ่มปล่อยให้การปกครองระดับท้องถิ่นในระดับตำบลและเมือง (อำเภอ) มีการเลือกตั้ง โดยอิสระแล้วตั้งแต่ปี พ.ศ. 2537 หลักการสามตัวแทนได้กำหนดให้พรรคคอมมิวนิสต์จีนเป็นตัวแทนใน 3 ด้าน คือ (1) ด้านการผลิต โดยดูแลการพัฒนาทางเศรษฐกิจ (2) ด้านวัฒนธรรม โดยดำรงไว้ซึ่งวัฒนธรรมอันดีของจีน และนำวัฒนธรรมอื่นที่ดีมาประยุกต์ใช้ ให้เกิดประโยชน์แก่ประเทศชาติ (3) เปิดให้พรรคคอมมิวนิสต์จีนเป็นตัวแทนของประชาชนทุกชนชั้น กล่าวคือ ได้เปิดให้กลุ่ม นายทุนและนักธุรกิจที่มีคุณสมบัติครบถ้วนตามที่พรรคกำหนดเข้ามาเป็นสมาชิกพรรคและมีส่วนร่วมทางการเมืองเพิ่มขึ้น ถือเป็นการเปลี่ยนแปลงลักษณะของพรรคจากตัวแทนเชิงปฏิวัติหรือตัวแทนของชนชั้นแรงงานเป็นตัวแทนเชิงบริหาร หรือตัวแทนของประชาชนทุกชนชั้น 3.การปราบปรามการทุจริตประพฤติมิชอบและการคอร์รัปชันอย่างจริงจังอย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็นการกำจัดเนื้องูร้ายที่คอยกัดกินผลของการพัฒนาประเทศของจีน ตลอดจนแก้ไขความไม่

พอใจของ ประชาชนจีน อีกทั้งเพื่อภาพลักษณ์ความชอบธรรมของพรรคคอมมิวนิสต์จีนในการบริหารและปกครองประเทศในระยะยาว

พรรคคอมมิวนิสต์จีน สาธารณรัฐประชาชนจีนปกครองในระบอบสังคมนิยมคอมมิวนิสต์ มีพรรคคอมมิวนิสต์ซึ่งมี สมาชิกประมาณ 91.91 ล้านคน (สถิติเมื่อปี 2563) เป็นสถาบันทางการเมืองที่มีอำนาจในการกำหนด นโยบายด้านต่าง ๆ ของประเทศอย่างเบ็ดเสร็จตามแนวทางลัทธิมาร์กซ์-เลนิน แนวความคิดของนายเหมา เจ๋อตง อดีตประธานาธิบดีทฤษฎีการสร้างสรรคสังคมนิยมที่มีเอกลักษณ์แบบจีนของนายเติ้งเสี่ยวผิง รวมถึงทฤษฎีสามตัวแทนที่ได้รับการบรรจุเข้าในธรรมนูญของรัฐ เมื่อเดือนพฤศจิกายน 2545 เมื่อวันที่ 24 ตุลาคม 2560 ที่ประชุมสมัชชาใหญ่พรรคคอมมิวนิสต์สมัยที่ 19 มีมติเป็น เอกฉันท์ให้ปรับแก้เนื้อหาบางส่วนในรัฐธรรมนูญ เพื่อบรรจุหลักปรัชญาสี่จีนผิงว่าด้วย “ความคิดของสี่จีนผิง ว่าด้วยสังคมนิยมอันมีเอกลักษณ์แบบจีนสำหรับยุคใหม่” ไว้ในธรรมนูญพรรคในระดับเดียวกับเหมาเจ๋อตงและเติ้งเสี่ยวผิง โดยรัฐบาลและรัฐสภามีหน้าที่คอยปฏิบัติตามมติและนโยบายที่พรรคกำหนดโดยยึดหลัก ประชาธิปไตยแบบรวมศูนย์ (Democratic Centralism) ตามธรรมนูญพรรคกำหนดให้มีการประชุมสมัชชา พรรคแห่งชาติ (Party Congress) ทุก 5 ปี นับตั้งแต่ได้มีการจัดตั้งพรรคขึ้นในปี พ.ศ. 2464 จนถึงปัจจุบัน

พรรคคอมมิวนิสต์จีนได้จัดให้มีการประชุมสมัชชาพรรคคอมมิวนิสต์แล้วรวมทั้งสิ้น 19 ครั้ง โดยได้จัดประชุมสมัชชาพรรค สมัยที่ 19 ไปเมื่อเดือนตุลาคม 2560 ซึ่งนายสี่จีนผิง ได้รับเลือกให้เป็นเลขาธิการพรรคคอมมิวนิสต์ต่ออีกวาระหนึ่ง ปัจจุบันการเมืองภายในจีนยังคงมีเสถียรภาพภายใต้การนำของพรรคคอมมิวนิสต์จีน ล่าสุดระหว่างวันที่ 26-27 ตุลาคม 2563 พรรคคอมมิวนิสต์จีนชุดที่ 19 จัดประชุมเต็ม คณะครั้งที่ 5 ณ กรุงปักกิ่ง โดยประชุมเกี่ยวกับร่างข้อเสนอสำหรับการกำหนดแผนระยะเวลา 5 ปี ครั้งที่ 14 (2564-568) ว่าด้วยการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติในระยะยาวจนถึงปี 2578 และจะผลักดันให้ จีนก้าวขึ้นเป็นประเทศที่มีระบบเศรษฐกิจที่ใหญ่เป็นอันดับ 1 ของโลก

ระบบการปกครองของประเทศสหรัฐอเมริกา

ประเทศอเมริกาคุณายโจไบเดน จะยังคงทำสงครามการค้ากับประเทศจีน นโยบายต่อจีนในเชิงหลักการในยุคของนายโจไบเดน จะเป็นหนึ่งในนโยบายที่ไม่เปลี่ยนไปจากยุคของนายโดนัลด์ ทรัมป์ มากนัก เพราะความรู้สึกว่าจีนกำลังเป็นภัยคุกคาม จะเป็นมหาอำนาจรายใหม่ กลายเป็นความรู้สึกร่วมของทั้งเดโมแครตและรีพับลิกัน แต่รูปแบบการรับมือกับประเทศจีนในยุคของนายโจไบเดน จะแตกต่างจากยุคของนายโดนัลด์ ทรัมป์ และคาดว่าจะเกิดขึ้นในรูปแบบของ Tech War หรือ สงครามทางเทคโนโลยี ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อทั่วโลกตัวกับประเทศเล็กๆ มากกว่ายุคสงครามเย็นระหว่างอเมริกากับรัสเซีย ดังนั้น แต่ละประเทศจึงต้องรีบบางกลยุทธ์ คิดถึงแนวทางการเจรจาเชิงรุกเพื่อรักษาผลประโยชน์ โดยคำนึงถึงค่านิยมหลักของมหาอำนาจทั้ง 2 ประเทศ โดยชี้ให้เห็นว่า ประเทศอเมริกามีเป้าหมายทางการเมือง ต้องการกลับไปเป็นเป็นผู้วางกฎเกณฑ์ต่างๆ ของโลก เป็นผู้นำในองค์กรระหว่างประเทศ ส่วนประเทศจีนเป็นประเทศที่ไม่ได้พยายามผลักดันแนวคิดทางการเมืองไปสู่ทั่วโลก ใช้เป็นค่านิยมภายในประเทศเท่านั้น แต่จะผลักดันแนวทางทางการค้า เช่น เส้นทางสายไหม (one belt one road) การเสนอต้นแบบการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ สะพาน ท่าเรือ รถไฟความเร็วสูง และที่อาจจะมีการอย่างรวดเร็วในขณะนี้ คือ การขายวัคซีนต้านโควิด-19 ซึ่งประเทศเล็กๆ อาจต้องถูกบีบให้เลือกระหว่างวัคซีนของประเทศอเมริกากับของประเทศจีน

ดังนั้น ตามที่ได้ศึกษามาจะเข้าสู่ศักราชใหม่ปี 2022 โลกยังมีปัญหาท้าทายให้เผชิญกันต่อไป ก็ต้องมาลุ้นว่าในปีนี้จะมียะไรไม่คาดคิดอุบัติขึ้นเป็นโจทย์ใหญ่ให้เราต้องรับมือกันอีกบ้าง ถ้ามองสถานการณ์ในเวที

โลก ความขัดแย้งระหว่าง ประเทศอเมริกากับประเทศจีน สองชาติมหาอำนาจโลกยังเป็นสิ่งท้าทายสำหรับประชาคมโลกที่จะต้องจับตามองกันอย่างใกล้ชิดเช่นเคย เพราะการขยับนโยบายไปในทิศทางใดของคู่ปรับต่างขั้วอุดมการณ์ตลอดกาลคู่นี้ ย่อมก่อแรงกระเพื่อมไปทั่วทั้งโลก ปี 2021 ที่ผ่านมาระดับโลกได้เห็นการตอบโต้กันอย่างดุเดือดในความไม่ลงรอยกันหลายเรื่องของจีนกับอเมริกา จนทำให้บรรยากาศความสัมพันธ์ของสองชาติทวีความตึงเครียดหนัก ผลจากการมุ่งแข่งขันกันทางยุทธศาสตร์ในแทบจะทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นทางภูมิศาสตร์ รัฐศาสตร์ เศรษฐกิจและการค้า เทคโนโลยีและการทหาร โดยมีความหวาดระแวงและท่าทีเป็นปฏิปักษ์ต่อกันเป็นตัวแรงปฏิกริยาขึ้นดีเชื่อว่าในปี 2022 สถานการณ์การเผชิญหน้าระหว่างอเมริกาและจีนจะเต็มไปด้วยความตึงเครียดต่อไป

ข้อมูลทั่วไปของการเมืองการปกครองของประเทศสหรัฐอเมริกา

อเมริกาหรือ United States of America (United State) เป็นประเทศที่ใหญ่เป็นอันดับสามของโลก รองจากรัสเซียและแคนาดา ประกอบด้วยรัฐทั้งหมด 50 รัฐ ตั้งอยู่ทางทวีปอเมริกาเหนือตอนกลางอยู่ระหว่างกลางประเทศเม็กซิโกกับแคนาดา มีพื้นที่ใหญ่ถึง 9.63 ล้านตารางกิโลเมตร และมีประชากรรวมทั้งสิ้น 313 ล้านคน จึงเป็นประเทศที่มีประชากรจำนวนมากอยู่ในลำดับที่สามของโลก ซึ่งชาวอเมริกันส่วนใหญ่มีฐานะในระดับชนชั้นกลางขึ้นไป จึงมีความเจริญค่อนข้างมาก และเป็นประเทศมหาอำนาจเพียงประเทศเดียวที่เป็นผู้นำทั้งทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง การพลังงาน และเทคโนโลยี (กรมเศรษฐกิจระหว่างประเทศ กระทรวงการต่างประเทศ, 2560: 1) นอกจากนี้ อเมริกายังเป็นผู้นำในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย มีประธานาธิบดีเป็นประมุขของรัฐและหัวหน้ารัฐบาล (Chief Executive) ภายใต้รัฐธรรมนูญที่มีการแบ่งแยกอำนาจโดยเด็ดขาด (Separation of Power) ได้แก่ ฝ่ายบริหาร ฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายตุลาการ แต่ละฝ่ายได้รับเลือกในลักษณะที่แตกต่างกัน และมีการตรวจสอบและถ่วงดุลอำนาจซึ่งกันและกัน (checks and balances) เป็นผลทำให้การบริหารประเทศโดยรวมนั้นส่งเสริมให้ค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศนั้นสูงติดเป็นอันดับหนึ่งของโลก จึงได้ชื่อว่าเป็นอภิมหาอำนาจที่มีอิทธิพลต่อภูมิภาคต่างๆ ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ ด้านการเมืองและการทหาร เป็นต้น (สงขลา วิชัยชิตะ, 2558: 23-25)

ในฐานะที่กำลังอำนาจของอเมริกาเป็น “พลังเพื่อความดี (force for good)” ตลอดทั้งประวัติศาสตร์ของประเทศอเมริกาก็จะใช้อิทธิพลของประเทศในการเสริมสร้างประโยชน์แก่ตนเองและมวลมนุษยชาติ รัฐบาลอเมริกาจะใช้วิธีการสำคัญในการขยายอิทธิพลด้วยการเข้าไปมีบทบาทในเวทีการเมืองระหว่างประเทศ ดังต่อไปนี้

รัฐบาลจะเพิ่มอิทธิพลของอเมริกาในต่างประเทศ เพื่อปกป้องพลเมืองอเมริกันและสร้างความเจริญรุ่งเรืองของประเทศโดยรวม นอกจากนั้น รัฐบาลจะใช้ความพยายามทางการทูตและการให้ความช่วยเหลือพันธมิตรและแนวร่วมในการพัฒนา เพื่อแข่งขันในเวทีระหว่างประเทศ ไม่ว่าจะเป็นแบบทวิภาคีแบบพหุภาคีหรือในโลกของข้อมูลข่าวสาร และจะแสวงหาโอกาสทางการค้าการลงทุน เพื่อชาวอเมริกัน ซึ่งจะเป็นการทำลายคู่แข่งของอเมริกาไปด้วย

รัฐบาลจะแสวงหาประเทศพันธมิตรและแนวร่วมที่มีอุดมการณ์เดียวกันเพื่อเสริมสร้างระบบเศรษฐกิจเสรีการเติบโตของนักลงทุนเอกชน เสถียรภาพทางการเมือง และสันติภาพของโลก อเมริกา มีรากฐานทางการเมืองมาจากค่านิยมสำคัญของประเทศ ไม่ว่าจะเป็นหลักนิติธรรม (rule of law) หรือสิทธิส่วนบุคคล(individual rights) ซึ่งรากฐานนี้จะส่งเสริมต่อยอดให้อเมริกาและประเทศใดๆ ก็ตาม แข็งแรงมั่นคง มั่งคั่งและเป็นอิสระอย่างแท้จริง

ประเด็นสุดท้าย นโยบายต่างประเทศที่มีชื่อว่า “ความเป็นอันดับหนึ่งของอเมริกา (America First)” จะสะท้อนให้เห็นถึงอิทธิพลของอเมริกาในการเมืองระหว่างประเทศ ในฐานะพลังเชิงบวกซึ่งเป็นเงื่อนไขสำคัญที่จะสร้างให้เกิดสันติภาพ ความเจริญรุ่งเรือง และการพัฒนาสังคมที่มีความสุขในที่สุดต่อไป

วิกฤตการณ์ทางการเมืองของอเมริกา ที่ดูเผินๆ เหมือนจะผ่านพ้นไปแล้ว หลังพิธีสาบานตนเข้ารับตำแหน่งประธานาธิบดีของนายโจไบเดน เป็นไปด้วยความเรียบร้อย ทั้งที่ก่อนหน้านี้มีความเคลื่อนไหวของผู้สนับสนุนอดีตประธานาธิบดีนายโดนัลด์ ทรัมป์ ออกมาประท้วงไม่ยอมรับผลการเลือกตั้ง ตามที่นายโดนัลด์ ทรัมป์ ระบุว่าถูกโกงการเลือกตั้ง จนเป็นผลให้กลุ่มมวลชนบุกเข้าไปในอาคารรัฐสภาจนเกิดเหตุการณ์วุ่นวายเป็นประวัติศาสตร์การเมืองประเทศอเมริกา ปัจจุบันนายโดนัลด์ ทรัมป์ จะยังคงมีบทบาทอย่างสูงในการเมืองอเมริกาต่อไป รวมทั้งยังมีอิทธิพลในพรรครีพับลิกัน เพราะได้สร้างระบบชุดความคิดอีกรูปแบบหนึ่งฝังรากลึกลงไปในกลุ่มชาวอเมริกันดั้งเดิม จนทำให้เห็นภาพความขัดแย้งในสังคมอเมริกันอย่างชัดเจน และได้รับแรงผู้สนับสนุนอดีตประธานาธิบดีทรัมป์ที่มัลลาคะแนนให้ถึง 74 ล้านเสียง ซึ่งถือเป็นความท้าทายต่อการรักษารากฐานความเป็นต้นแบบประชาธิปไตย การรักษาลักษณะและหลักนิติธรรมของประเทศอเมริกา

ที่ผ่านมาจากการนำของประธานาธิบดี นายโดนัลด์ ทรัมป์ เป็นผู้นำที่จะมีลักษณะเฉพาะสนใจในเรื่องของธุรกิจ ซึ่งต้องมีผู้ชนะและผู้แพ้ในการแข่งขัน ซึ่งต่างจากหลักรัฐศาสตร์ ที่ใช้หลัก win-win จะไม่สร้างศัตรู ทำให้ตลอดการบริหารประเทศของ นายโดนัลด์ ทรัมป์ รวมถึงการลงเลือกตั้ง ไม่ได้สนใจเกี่ยวกับหลักนิติธรรมมากนัก ซึ่งอาจเป็นไปได้ว่า นายโดนัลด์ ทรัมป์ อยู่ในสถานะที่ได้รับข้อมูลและแวดล้อมไปด้วยกลุ่มผู้สนับสนุนเท่านั้น จนทำให้เชื่อจริงๆ ว่า หากฝ่ายแพ้จะต้องมาจากการถูกโกงการเลือกตั้ง และด้วยจิตวิทยาการสื่อสารผ่านโซเชียลมีเดีย ของนายโดนัลด์ ทรัมป์ ก็ทำให้กลุ่มผู้สนับสนุน มีความเชื่อแบบเดียวกันไปด้วย เช่นเดียวกับที่เคยถูกมองเป็นตัวตลกในการลงสมัครเลือกตั้งเมื่อ 4 ปีก่อน แต่กลับสามารถหยิบยกประเด็นชาตินิยมแบบดั้งเดิมที่นักการเมืองคนอื่นไม่กล้าพูดในสาธารณะออกมานำเสนอ จนทำให้ได้รับความนิยมจากคนอเมริกันดั้งเดิมที่ไม่ได้รับประโยชน์จากนโยบายประเทศและได้เป็นประธานาธิบดี จึงเชื่อได้ว่า ยังมีโอกาสที่ นายโดนัลด์ ทรัมป์ จะกลับมาลงสมัครชิงตำแหน่งในอีก 4 ปีข้างหน้า

การบริหารประเทศของนายโดนัลด์ ทรัมป์ ได้เปลี่ยนแปลงอเมริกาไปในหลายด้าน ทั้งการยกเลิกข้อตกลงต่างๆ ในองค์กรระหว่างประเทศ รวมทั้งเรื่องการสู้กับสภาวะโลกร้อน การประกาศสงครามทางการค้ากับจีน การถอนทหารออกจากซีเรีย หรือแม้แต่การไปจับมือพูดคุย กับผู้นำเกาหลีเหนือ ภายใต้หลักการ America First จึงเป็นผู้นำที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวสูงมาก ดังนั้น ไม่ควรสรุปว่า ผู้สนับสนุน นายโดนัลด์ทรัมป์ มาจากเหตุผลเดียวกัน และจัดกลุ่มคนอเมริกันที่สนับสนุน นายโดนัลด์ ทรัมป์ เป็น 3 กลุ่ม คือ 1.กลุ่มที่ต่อต้านชนชั้นนำ ซึ่งอาจไม่ได้ชื่นชอบ นายโดนัลด์ ทรัมป์ แต่ไม่ชอบตัวเลือกเดิม ๆ ที่มีกัมมัตชนชั้นนำจากทั้งสองพรรค 2.กลุ่มที่สนับสนุนนโยบายของพรรครีพับลิกัน ไม่เห็นด้วยกับนโยบายเปิดรับชาวต่างชาติผู้ลี้ภัย และ 3.กลุ่มที่ชื่นชอบมีความเชื่อในตัว นายโดนัลด์ ทรัมป์จริงๆ ซึ่งแม้จะเป็นกลุ่มเล็ก แต่ก็เป็กลุ่มที่สำคัญ และจากนี้ไปก็ต้องติดตามของประธานาธิบดีคนใหม่ ซึ่งกล่าวในพิธีสาบานตนว่า ต้องรับฟังซึ่งกันและกัน ยึดหลักประชาธิปไตยโดยการรับฟังความเห็นที่แตกต่าง จะสามารถทำให้คนในกลุ่มที่ 1 และ 2 เปลี่ยนใจได้หรือไม่ อีกประเด็นที่สำคัญในมุขกลับ คือ บทบาทของนายโดนัลด์ ทรัมป์ ในตำแหน่งประธานาธิบดี ทำให้กลุ่มเสรีนิยมที่เป็นคนรุ่นใหม่ในประเทศสหรัฐอเมริกา หันมาสนใจการเมืองและออกมาใช้สิทธิเลือกตั้งมากขึ้น จนทำให้การเลือกตั้งครั้งนี้มีผู้มาใช้สิทธิมากกว่าร้อยละ 60 สูงที่สุดในประวัติศาสตร์

ประเทศอเมริกาในยุคของนายโจไบเดน ซึ่งเป็นนักการเมืองมา 40 ปี แต่คนไม่ค่อยรู้จัก แต่ถูกเลือกมาชิงตำแหน่งประธานาธิบดี เพราะเป็นตัวเลือกเดียวในพรรคเดโมแครต ที่มีโอกาสจะชนะ นายโดนัลด์ ทรัมป์ ได้ แต่พรรคเดโมแครตมีฐานเสียงกว้างมาก ในระยะแรกจึงต้องรวบรวมฐานเสียงเหล่านี้ให้ได้ก่อน เพราะในอนาคตอันใกล้อาจจะมีปัญหาเรื่องภายใน เช่น นโยบายภาษี จึงเห็นว่า มีความเป็นไปได้ที่เดโมแครตอาจจะต้องเสียเสียงข้างมากในสภาได้อีก จากการเลือกตั้ง ส.ส.และ ส.ว.ใหม่ในอีก 2 ปีข้างหน้า พร้อมตั้งข้อสังเกตถึงท่าทีของผู้นำประเทศอื่นๆ อย่างฝรั่งเศส หรือ เยอรมนี ซึ่งจะต้องคำนึงถึงความไม่แน่นอนทางการเมืองของประเทศอเมริกา จากการเปลี่ยนนโยบายเพราะเปลี่ยนผู้นำ ทั้งประเด็นความสัมพันธ์ ข้อตกลงระหว่างกันที่จะเปลี่ยนไปในช่วงนี้ เพราะมีความเป็นไปได้ว่า ประเทศอเมริกาอาจจะเปลี่ยนนโยบายอีกใน 4 ปีข้างหน้า หากนายโดนัลด์ ทรัมป์ กลับมาชนะการเลือกตั้ง การเมืองในยุคของนายโจ ไบเดน จะไม่ได้เข้ามาสร้างความตื่นตระหนกอะไรในประเทศอเมริกา เพียงแต่นำอเมริกากลับไปอยู่ในจุดเดิมก่อนจะมีนายโดนัลด์ ทรัมป์ เป็นประธานาธิบดี ข้อตกลงระหว่างประเทศต่างๆ รวมทั้งเรื่องสภาวะโลกร้อนที่ยกเลิกไปจะกลับมา นโยบายสร้างกำแพงที่ชายแดนเม็กซิโกถูกยกเลิกไป ซึ่งอาจเรียกได้ว่าเป็นยุคโอบามา 2 เพราะคณะทำงานที่เลือกมาเกือบทั้งหมด เป็นคนที่เคยทำงานในสมัยประธานาธิบดีโอบามา แต่ก็จะมีหลายนโยบายจากยุคทรัมป์ ที่คงไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ง่ายๆ โดยเฉพาะนโยบายที่ต้องสร้างชาตินิยมเพื่อกลับมาเป็นผู้นำโลก เพียงแต่คำว่า “ค่านิยม” ในยุคของนายโจ ไบเดน จะกลับมาเป็นค่านิยมทางการเมือง เรื่องหลักนิติธรรม หลักประชาธิปไตย และภูมิใจในความเป็นอเมริกา ต่างจากค่านิยม America First ในยุคของนายโดนัลด์ ทรัมป์

ข้อมูลทั่วไปของการเมืองการปกครองของประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนจีน

ระบบการเมืองการปกครองของประชาชนจีนมีความซับซ้อนและมีลักษณะที่พิเศษเฉพาะตามสมมุติฐานว่าด้วยประชาธิปไตย (White Paper on Political Democracy) และมีการเผยแพร่ในเว็บไซต์ของทางการจีนไว้ว่า (สุคนธ์ เจริญชัย และคณะ, 2559: 2) จีนมีเงื่อนไขพิเศษเฉพาะของตนเองและแตกต่างจากประเทศอื่น ๆ จึงจำเป็นต้องสร้างระบบทางการเมือง เรียกว่า ระบบการเมืองแบบคอมมิวนิสต์ที่เป็นลักษณะเฉพาะของจีนหรือที่เรียกว่า ระบบ “ประชาธิปไตยสังคมนิยมแบบจีน” (Socialist Democracy with Chinese Characteristics) ประกอบด้วย 3 สถาบัน ได้แก่ (1) สถาบันการเมือง พรรคคอมมิวนิสต์จีนทำหน้าที่ในการกำหนดนโยบายด้านต่างๆ เช่น ความมั่นคง การเมือง เศรษฐกิจ และต่างประเทศ เป็นต้น (2) สถาบันรัฐทำหน้าที่ในการนำนโยบายไปปฏิบัติให้บรรลุผลและ (3) สถาบันกองทัพทำหน้าที่ปกป้องอำนาจอธิปไตยของประเทศจีน (ศูนย์จีนศึกษาและศูนย์การเรียนรู้จีนศึกษาบรมราชกุมารี และสถาบันเอเชียตะวันออกเฉียงศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2561) ซึ่งพรรคคอมมิวนิสต์จีน (Chinese Communist Party : CCP) เป็นสถาบันทางการเมืองที่มีอำนาจเด็ดขาดและสูงสุด ส่วนคณะรัฐบาล หรือที่เรียกว่า คณะมุขมนตรี (State Council) และองค์กรอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องมีหน้าที่คอยปฏิบัติตามมติและนโยบายที่พรรคกำหนดให้บรรลุผล โดยยึดหลักประชาธิปไตยรวมศูนย์ (Democratic Centralism) ตามธรรมนูญของพรรคที่ได้กำหนดให้มีการประชุม “สมัชชาพรรคแห่งชาติ” (National Party Congress) ซึ่งเป็นศูนย์รวมผู้นำของพรรคคอมมิวนิสต์จีนในทุกระดับและ มีวาระการประชุมทุก 5 ปี ตลอดระยะเวลาเกือบ 70 ปีที่ผ่านมาการประชุมสมัชชาใหญ่พรรคคอมมิวนิสต์จีนนี้ได้กลายเป็นเหตุการณ์ทางการเมืองที่สำคัญ ถือเป็นการวางตัวผู้ปกครองเป็นการทบทวนการพัฒนาประเทศตลอดระยะเวลาห้าปีที่ผ่านมา สร้างนิมิตหมายการเปลี่ยนแปลงใหม่ และเป็นการตัดสินใจกำหนดแนวทางการพัฒนาประเทศในปีต่อไป (สถานวิทยุเวียดนาม, 2560: 2) เคร่งครัด และได้พบข้อผิดพลาดจนนำไปสู่การปฏิรูปและเปิดประเทศตามทฤษฎีของ นายเติ้งเสี่ยวผิง ผู้นำจีนรุ่นที่สอง

อันนำไปสู่การสานต่อแนวความคิดเกี่ยวกับสามตัวแทนโดยผู้นำจีนรุ่นที่สาม ที่มุ่งเน้นว่าพรรคคอมมิวนิสต์จีนต้องเป็นตัวแทนของการผลิตที่ก้าวหน้าสอดคล้องกับยุคสมัย เป็นตัวแทนของวัฒนธรรมที่ก้าวหน้า และตัวแทนผลประโยชน์ส่วนรวมของมหาชน อันขยายสู่วิสัยทัศน์การพัฒนาอย่างเป็นวิทยาศาสตร์ของนายหูจิ่นเทา ผู้นำจีนรุ่นที่สี่ ผู้ซึ่งลดความร้อนแรงของการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเพื่อให้เกิดความสมดุล จนกระทั่งมาถึงแนวคิดเกี่ยวกับความฝันของจีนโดยนายสีจิ้นผิง ผู้นำรุ่นที่ห้า ได้กล่าวถึงความฝันของจีนที่มีด้วยกัน 3 ประการ (1) การสร้างประเทศให้เข้มแข็งมั่งคั่งด้วยการบูรณาการงานด้านความมั่นคงและการต่างประเทศ (2) การนำพาประชาชาติให้เจริญรุ่งเรืองด้วยการปฏิรูปอย่างถึงแก่นและรอบด้าน มีระบบการปราบปรามคอร์รัปชันที่ทันสมัย (3) การทำให้ประชาชนอยู่ดีมีสุขโดยได้รับการศึกษาในวัยเรียน มีรายได้จากงานที่มั่นคง ได้รับการรักษายามเจ็บป่วย ได้รับการดูแลยามแก่ชรา มีบ้านเป็นที่อยู่อาศัยของตนเอง (ไชยสิทธิ์ ต้นตยกุล, 2558: 221-222) ปัจจุบันการบริหารประเทศได้ผ่านมาถึงผู้นำรุ่นที่ 5 คือประธานาธิบดีนายสีจิ้นผิง ผู้ซึ่งดำเนินนโยบายความมั่นคงในเชิงรุกโดยใช้ฐานแนวคิดชาตินิยมเพื่อรักษาความชอบธรรมของพรรคคอมมิวนิสต์ให้คงอยู่ในทัศนะของประชาชนจีนให้คงอยู่สืบไป และเหตุการณ์ทางการเมืองที่สำคัญในปี (2017) (จิราแมน สุธีรชาติ, 2560: 2) คือ การประชุมสมัชชาพรรคแห่งชาติสมัยที่ 19 ระหว่างวันที่ 18-24 ตุลาคม 2017 ที่ผ่านมามีผู้แทนเข้าร่วมการประชุมทั้งสิ้น 2,280 คน นายสีจิ้นผิง ยังคงดำรงตำแหน่งประธานาธิบดีเป็นวาระที่ 2 พร้อมคณะกรรมการถาวรโปลิตบูโร ชุดใหม่อีก 7 คน นอกจากนี้ ประธานาธิบดีนายสี จิ้นผิง ได้ควบตำแหน่งเลขาธิการพรรคคอมมิวนิสต์ และนายหลี่ เค่อเฉียง เป็นนายกรัฐมนตรี รวมทั้งแต่งตั้งคณะกรรมการถาวรอีก 5 คน ได้แก่ (1) นายหลี่ จ้านซู ผู้อำนวยการพรรคคอมมิวนิสต์และประธานสภาความมั่นคงแห่งชาติ (2) นายหวาง หยาง รองนายกรัฐมนตรีสายปฏิรูป (3) นายหวัง อู่หนิง นักวิชาการด้านรัฐศาสตร์ของพรรคคอมมิวนิสต์ (4) นายจ้าว เหลอจี กรรมการปฏิรูปเศรษฐกิจ และ (5) นายหาน เจิ้ง เลขาธิการพรรคคอมมิวนิสต์สาขาเซี่ยงไฮ้ โดยเป้าหมายการประชุมครั้งนี้ถือเป็นการสานต่อความฝันของจีน (Chinese Dream of National Rejuvenation) คือ สร้างสรรค์ประเทศสังคมนิยมที่ทันสมัยในยุคนใหม่ (Socialist Modernization) และพัฒนาประเทศให้เป็นประเทศมหาอำนาจชั้นนำของโลกให้บรรลุผลภายในปี 2050 โดยยึดมั่นในหลักการ “หนึ่งประเทศ สองระบบ” (One country Two system) ซึ่งหมายถึง จีนแผ่นดินใหญ่และเขตบริหารพิเศษฮ่องกงและมาเก๊า และ “หลักการจีนเดียว” (One China Principle) ในการตรึงความสัมพันธ์จีนแผ่นดินใหญ่กับไต้หวัน ซึ่งการพัฒนาและปฏิรูปประเทศมีความครอบคลุมทั้งด้านการเมือง การทหาร เศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อมพร้อมรับรองหลักความคิดของประธานาธิบดีนายสีจิ้นผิงว่าด้วย “สังคมนิยมแบบจีนสำหรับยุคใหม่” ในธรรมนูญพรรคคอมมิวนิสต์จีน (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม)

โดยสรุป ระบบการเมืองของประเทศจีน มีความเกี่ยวข้องและสัมพันธ์กับผู้นำประเทศนำมา ซึ่งการกำหนดนโยบายความมั่นคงภายในประเทศ เนื่องจากพรรคคอมมิวนิสต์จีน (Chinese Communist Party : CCP) เป็นสถาบันทางการเมืองที่มีอำนาจเด็ดขาดและสูงสุด โดยมีลักษณะเป็นประชาธิปไตยรวมศูนย์ (Democratic Centralism) นอกจากนี้ ตามธรรมนูญของพรรคได้กำหนดให้มีการประชุม “สมัชชาพรรคแห่งชาติ” (National Party Congress) ทุก 5 ปี ซึ่งเป็นการประชุมผู้แทนพรรคระดับชาติ และคณะกรรมการกลางพรรคฯ อันเป็นหน่วยงานการนำสูงสุดของพรรคคอมมิวนิสต์จีน มีอำนาจสูงสุด ในการตัดสินใจการบริหารประเทศ ตั้งแต่การบังคับใช้กฎหมาย และกำกับดูแลหน่วยงานต่างๆ รวมถึงอำนาจของพรรคฯเหนือกองทัพประชาชน จึงอาจกล่าวได้ว่า สาระสำคัญของการประชุมสมัชชาแห่งชาติครั้งที่ 19 นี้ เป็นการกล่าวถึง

ยุทธศาสตร์ความมั่นคงของสาธารณรัฐประชาชนจีน เพื่อการปฏิรูปและการพัฒนาประเทศในช่วงห้าปีข้างหน้า ที่เป็นก้าวสำคัญต่อการพัฒนาสังคมนิยมในแบบฉบับของจีน

บทสรุป (Conclusion)

เปรียบเทียบการเมืองการปกครองของประเทศสหรัฐอเมริกากับสาธารณรัฐประชาชนจีน

จากการศึกษาการเปรียบเทียบการเมืองการปกครองของมหาอำนาจทั้งของสาธารณรัฐประชาชนจีน และอเมริกา สามารถดึงประเด็นสำคัญ ประกอบด้วย ผลประโยชน์แห่งชาติ (National Interest) และ วัตถุประสงค์ความมั่นคงแห่งชาติ (National Objectives) การบริหารราชการแผ่นดิน ดังรายละเอียดตามตารางต่อไปนี้

สาธารณรัฐประชาชนจีน	ประเทศสหรัฐอเมริกา
ผลประโยชน์แห่งชาติของจีน ประกอบด้วย 4 ประการ คือ 1. การปกป้องชาติและประชาชนอย่างมั่นคง ปลอดภัยจากภัยคุกคามทุกรูปแบบ 2. การปกป้องความมั่นคงทางการเมือง ภายใต้พรรคคอมมิวนิสต์ เป็นภารกิจพื้นฐาน เพื่อสร้างความมั่นคงทั้งภายในและภายนอกประเทศ 3. การปกป้องอธิปไตย และบูรณภาพแห่งดินแดน 4. การพัฒนาทางสังคมและความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่ยั่งยืนทั้งภายในและระหว่างประเทศอย่างสมดุล	ผลประโยชน์แห่งชาติของสหรัฐอเมริกา ประกอบด้วย 4 ประการ คือ 1. การปกป้องประชาชน ประเทศชาติและวิถีชีวิตชาวอเมริกัน 2. การส่งเสริมความเจริญรุ่งเรืองทางเศรษฐกิจของสหรัฐอเมริกา 3. การดำรงรักษาสันติภาพผ่านความเข้มแข็ง 4. การขยายอิทธิพลของสหรัฐอเมริกา
เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนยึดมั่นในผู้นำที่ใช้หลักการผูกขาดอำนาจของพรรค ซึ่งมีประชาชนเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการทางการเมือง ทำให้ทุกหน่วยงานของรัฐบาลได้ตระหนักถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบตุลาการที่เป็นธรรม ส่งเสริมการสร้างพรรคการเมืองให้สะอาดโปร่งใสปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชัน เพิ่มเสถียรภาพทางสังคม	เพื่อกำจัดภัยคุกคามที่เป็นอันตรายจากตัวแสดงที่เป็นรัฐและไม่ใชรัฐ เพื่อพิทักษ์ผลประโยชน์ของสหรัฐอเมริกา ดำรงไว้ซึ่งศักยภาพทางทหารในการป้องปรามภัยคุกคามในทุกรูปแบบอัน เป็นการดำรงรักษาไว้ซึ่งสมดุลแห่งอำนาจในภูมิภาคและมีความต้องการที่จะร่วมมือกับประเทศพันธมิตรอย่างใกล้ชิด
เพื่อเสริมสร้างศักยภาพของกองทัพในการป้องกันประเทศทั้งทางบก ทะเล อากาศ และไซเบอร์ และคงไว้ซึ่งการแสดงแสนยานุภาพทางทะเลของจีน	เพื่อแสวงหาประเทศพันธมิตรและแนวร่วมในการพัฒนา อันจะทำให้ประเทศชาติมั่นคงและมั่งคั่งภายใต้ระเบียบโลกได้อย่างสมดุล

สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนจีน	ประเทศสหรัฐอเมริกา
รูปแบบการเมืองแบบของพรรคเดียว ควบคุมไปกับการเปลี่ยนระบบเศรษฐกิจแบบรัฐทำ นำพา และกำกับควบคุม เป็นระบบเศรษฐกิจ	ตามยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคงแห่งชาติฉบับใหม่ สหรัฐอเมริกาจะดำเนินนโยบายบน บรรทัดฐานของการยึดเอาประโยชน์ของสหรัฐอเมริกามา อันดับแรก และจะหวนคืนสู่
การตลาดทุนนิยม หรือที่จีนเรียกว่า ระบบสังคมนิยมตามแบบฉบับจีน	ภูมิภาคอินโด
การปรับแก้กฎหมายพื้นฐานว่าด้วยการเปิดทุน “ความคิด สี่จีนผิง ว่า ด้วยสังคมนิยมในแบบอัตลักษณ์จีนเพื่อศักราชใหม่” ปรับโครงสร้างหน่วยงานองค์กรในคณะรัฐบาล เช่น จัดตั้ง “คณะกรรมการกำกับตรวจสอบแห่งชาติ” ทั้งในระดับรัฐและในระดับพรรค รวมทั้งการจัดตั้ง “คณะกรรมการเสถียรภาพทางการเงินแห่งชาติ” เพื่อรักษาความเป็นศูนย์กลางการนำของพรรคฯ และปกป้องสิทธิผลประโยชน์ของประชาชนอย่างแท้จริง สภาผู้แทนประชาชนแห่งชาติ (National People’s Congress : NPC) ให้การรับรองการปรับแก้รัฐธรรมนูญ โดย “ยกเลิกมาตราจำกัดวาระดำรงตำแหน่งประธานาธิบดีและรองประธานาธิบดีไม่เกินสองสมัย”	มีการปรับปรุง อาวุธนิวเคลียร์ของสหรัฐฯ ให้มีความ ทันสมัยเพื่อปกป้องประเทศให้รอดพ้นจากการคุกคามจากเกาหลีเหนือ เรียกร้องสภาองเกรสหาทางออกให้กับข้อตกลงนิวเคลียร์อิหร่านด้วยแนวทางที่เหมาะสม สหรัฐอเมริกาจะเดินหน้าต่อสู้กับกลุ่ม IS ต่อไป จนกว่ากลุ่มก่อการร้ายนี้จะพ่ายแพ้ เรียกร้องให้สภาองเกรสยุติมาตรการลดรายจ่ายโดยอัตโนมัติหรือที่เรียกว่า sequester และเรียกร้องให้สภาองเกรส อนุมัติงบประมาณทางทหารอย่างเต็มรูปแบบ
รูปแบบการปกครองประเทศแบบรัฐรวมที่เป็นสหพันธรัฐ (Federal State) แบ่งเป็น 3 ส่วน 1. การปกครองส่วนกลาง (Federal Government) 2. การปกครองในมลรัฐ (State Government) 3. การปกครองท้องถิ่น (Local Government) รัฐบาลท้องถิ่น (Local Government) 1. เคาน์ตี 2. มิวนิซิพอล 3. ทาวน์และทาวน์ชิพ 4. เขตพิเศษ 5. เขตโรงเรียน	รูปแบบการปกครองของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนจีนแบ่งออกเป็น 5 ระดับชั้น (1 รัฐบาลกลาง+รัฐบาลท้องถิ่น 4 ระดับชั้น) รัฐบาลท้องถิ่น มี 4 ระดับชั้น คือ 1. องค์การบริหารระดับมณฑล 2. เทศบาลนคร 3. อำเภอ 4. ตำบล

องค์ความรู้ที่ได้รับ (Knowledge)

ประเทศสหรัฐอเมริกาผู้นำแห่งโลกทุนนิยมกับประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนจีนผู้นำแห่งโลกสังคมนิยม ประเทศมหาอำนาจทั้งสองมีความเป็นมิตรพึ่งพากันมาโดยตลอด แต่ปัจจุบันกลับมาเป็นการต่อสู้กันอย่างรอบด้านทั้งทางด้านการเมือง ด้านสงครามการค้า สงครามด้านเทคโนโลยี เกมการต่อสู้ครั้งใหญ่นี้ ถือได้ว่าเป็นไปเพื่อกำหนดอนาคตโลก โดยแข่งขันกันทางด้านการใช้ “Soft Power” ในรูปแบบ “สงครามเย็น” ผ่านวัฒนธรรม การศึกษา และการทูต

เอกสารอ้างอิง (References)

- กรมเศรษฐกิจระหว่างประเทศ กระทรวงการต่างประเทศ. (2560). “สหรัฐอเมริกา”. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://www.thaibiz.net/th/market/United-States-of-America>. สืบค้นเมื่อ 26 มีนาคม 2561.
- จิราภรณ์ สุธีระชาติ. (2560). “สีจิ้นผิง สานต่อความฝันจีนก้าวเข้าสู่ “ยุคใหม่” ขึ้นแท่นผู้นำทรงอิทธิพลสูงสุด”. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://www.scebic.com/th/detail/file/product/4112/evanalfv6c>. สืบค้นเมื่อ 14 กุมภาพันธ์ 2561.
- ไชยสิทธิ์ ตันตยกุล. (2558). “โครงสร้างทางการเมืองของจีนและบทบาทหน่วยงานด้านคลังสมองต่อการกำหนดนโยบายด้านความมั่นคง”. วารสารเสนานิทัศน์. 64(1): 221-222.
- ศูนย์จีนศึกษาและศูนย์การเรียนรู้จีนศึกษาบรมราชกุมารี และสถาบันเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. (2561). การประชุมสัมมนาเชิงวิชาการ เรื่อง EAST ASIA IN 2018 : จากที่ประชุมสมัชชาครั้งที่ 19 สู่วิชาการความเป็นมหาอำนาจโลกของจีน. ณ ห้องประชุมประกอบหุตะสิงค์ ชั้น 3 อาคารเอนกประสงค์ 1 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ท่าพระจันทร์.
- สถานีวิทยุเวียดนาม. (2560). “การประชุมสมัชชาใหญ่พรรคสมัยที่ 19: หัวเลี้ยวหัวต่อสร้างนิมิตหมายการเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาของจีน”. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://vovworld.vn/thTH/vov>, สืบค้นเมื่อ 8 กุมภาพันธ์ 2561.
- สงขลา วิชัยขัทคะ. (2558) “ระบบการเมืองการปกครองและสถาบันทางการเมืองการปกครองในประเทศภาคพื้นยุโรปและอเมริกา”. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://www.stou.ac.th/Schools/Slw/upload> สืบค้นเมื่อ 26 กุมภาพันธ์ 2561.
- สุวคนธ์ เจริญ และ เพ็ญลักษณ์ ปรคุณหนูฟัง. (2559). การศึกษาโครงสร้างอัตราค่าตอบแทนเจ้าหน้าที่รัฐของสาธารณรัฐประชาชนจีน. สถาบันส่งเสริมการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี. เอกสารอัดสำเนา.
- อารีย์ นัยพินิจ ภัทรพงษ์ เกริกสกุล และธงพล พรหมสาขา ณ สกลนคร. (2557). “การปรับตัวภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์”. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา. 57(3): 1-11.
- Donald J. Trump. (2017). National Security Strategy of the United States of America. Retrieved January 26, 2018, from <https://www.whitehouse.gov/wp-content/uploads/2017/12/NSS-Final-12-18-2017-0905.pdf>, pp 1-4.
- Xi Jinping. (2018). Secure a Decisive Victory in Building a Moderately Prosperous Society in All Respects and Strive for the Great Success of Socialism with Chinese Characteristics for a New Era. Retrieved January 26, 2018,